

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний економічний університет
Кафедра економічної теорії

Міждисциплінарна курсова робота

3

економічної теорії

на тему:

**«Макроекономічний аналіз економічного
зростання»**

Студентки 2 курсу групи ЕЕП-21

Капітули Т.В.

Науковий керівник:

к.е.н., доц. Карп І.М.

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ECTS _____

Тернопіль – 2017

Зміст

Вступ.....	3
1.Типологізація процесу економічного зростання.....	5
2.Динаміка економічного зростання в національній економіці та країнах світу ...	10
3.Проблеми та напрями стабільного економічного розвитку в Україні.....	15
Висновки	18
Список використаної літератури	20

Вступ

Економічне зростання є дуже важливою економічною категорією. Воно показує не лише абсолютне збільшення обсягів виробництва в світі, але й спроможність економічної системи вдовольняти потреби суспільства, які постійно збільшуються. З цієї причини економічне зростання має таке ж важливе значення як економічна свобода і економічна ефективність. Воно є головною метою державної політики та вимірником добробуту і водночас його параметри спричинені станом економіки. Все це зумовлює необхідність дослідити сутність, чинники, наслідки економічного зростання й проаналізувати його стан в країні.

Актуальність теми. В умовах погіршення соціально-економічних, фінансових проблем в Україні і світі виникає потреба забезпечення якісного економічного розвитку країни. За допомогою аналізу динаміки економічного зростання можна дізнатись про стан розвитку національної економіки, її місце в ряді інших країн, рівень життя населення.

Прискорювання економічного зростання, підтримка його темпів на нормальному рівні є однією з найважливіших цілей уряду в політиці економіки будь-якої країни.

Проблеми економічного зростання знаходять своє відображення у працях багатьох як українських так і зарубіжних економістів, таких як А. Гальчинський, В. Гаєць, Б. Данилишин, З. Герасимчук, С. Коляденко, Я. Жаліло, Л. Корнійчук, О. Попкова, Я. Тінберген, Р. Солоу, Р. Харрод та ін.

У сучасній економічній літературі зустрічаються різні трактування «економічного зростання». Одні розглядають його в здатності економіки реалізовувати свої виробничі можливості, а інші – як збільшення можливостей економіки задовольнити потреби населення в товарах і послугах. [1, с. 13]. Зарубіжні науковці, Р. Дорнбуш та С. Фішер визначають економічне зростання з позиції приросту реального ВВП. [2, с. 21].

Мета і завдання дослідження. Аналіз та визначення перспектив економічного зростання в Україні та поряд з іншими країнами.

Для досягнення поставленої мети роботи потрібно вирішити наступні **завдання:**

1. Розглянути та розібратися в сутності, типах і чинниках економічного зростання.
2. Проаналізувати економічне зростання в національній економіці та країнах світу.
3. Визначити проблеми та перспективи економічного розвитку в Україні.

Об'єктом дослідження є динаміка економічного зростання в країнах світу і України.

Предметом дослідження є процеси зміни стану економіки , обсяги випуску продукції.

1. Типологізація процесу економічного зростання

Під економічним зростанням прийнято розуміти процес збільшення товарів та послуг, які виробляє національна економіка, збільшення реального обсягу ВВП та національного доходу [6, ст.100].

Економічне зростання може визначатися різними факторами. Проте найважливішими є чинники попиту, пропозиції і розподілу.

Факторів пропозиції є чотири: кількість та якість природних ресурсів, трудових ресурсів, обсяг капіталу країни, технології. Всі вони обумовлюють фізичну можливість економіки до зростання, тобто вони оцінюють змогу фізичного збільшення об'єму продукції. Якщо буде велика кількість якісних ресурсів і при врахування технологій, то економіка країни матиме змогу виробляти великий обсяг продукції.

Другим важливим чинником економічного зростання є чинник попиту. Адже макроекономічне середовище повинне задовольняти таким рівнем сукупних видатків, щоб можна було використати наявні ресурси. За високих процентних ставок, низькому рівні навантаження потужностей виробництва економічне зростання сповільнюється, бо не відбувається використання всіх ресурсів.

Тут варто згадати мультиплікативний ефект Дж. М. Кейнса.

Мультиплікатор попиту – число яке показує, наскільки змінюється ВВП чи національний дохід при зміні факторів сукупного попиту на одиницю. Він визначається з формулою:

$$\text{Мультиплікатор інвестицій} = \frac{\text{Приріст ВВП(національного доходу)}}{\text{Приріст інвестицій}}$$

Фактори попиту і пропозиції пов'язані між собою. От коли відбувається використання не всіх трудових ресурсів, то сповільнюється час нагромадження капіталу, і навпаки, при малих темпах запровадження чогось нового та інвестицій, може ставатись безробіття

Чинники розподілу є також досить важливими. Туди відносяться розподіл трудових, природних, фінансових ресурсів країни. Він має бути організований

так, щоб якомога ефективніше сприяти збільшенню обсягів продукції, покращенню виробництва [4].

Також є і інші фактори, які сприяють економічному зростанню. Тут відносяться соціокультурні й інституційні чинники. Тобто на економічне зростання дуже позитивно впливає гарна культурна, соціальна, політична атмосфера. Вагомим соціокультурним чинником є відношення працівників позитивно до праці. Якщо говорити про політичний, то в країнах, де панує демократія, відбувається процедура укладання угод кращим чином, ніж в недемократичних країнах.

Збільшення обсягу національного виробництва може відбуватись через збільшення кількості факторів та їх ефективного використання.

Тому виділяють два основні типи економічного зростання: екстенсивний та інтенсивний.

Екстенсивний тип економічного зростання - коли відбувається зростання вироблення товарів і послуг за рахунок збільшення робочої сили, обсягу інвестицій. За такого типу продуктивність праці залишається незмінною.

До основних рис екстенсивного типу відносять: відсутність зростання ефективності використання виробничих ресурсів, збільшення капіталовкладень, зростання обсягу споживаної сировини.

В випадку наявності в суспільства вільних невикористаних ресурсів, може нарощуватися виробництво товарів і послуг екстенсивним шляхом

Під інтенсивним типом економічного зростання розуміють збільшення обсягу виробництва товарів і послуг через підвищення ефективності використання ресурсів. Наприклад, це відбувається через підвищення кваліфікації працівників, застосування нових механізмів, покращення використання реального капіталу. При цьому продуктивність праці підвищується. Характерними рисами такого типу є: зростання ефективності використання виробничих факторів, підвищення кваліфікації робітників, режим економії, науково-технічний прогрес [7, ст. 69].

На даний момент в розвинутих країнах світу переважає інтенсивний шлях економічного розвитку.

Крім чинників, які сприяють економічному зростанню є й такі, які його стримують. Туди відносяться обмеження з боку сукупного попиту, соціально-політична атмосфера, певні ресурсні обмеження, втручання держави в справи приватного бізнесу.

До факторів, які несуть цілком негативний вплив на процес економічного зростання належать злочини, які відбуваються в господарській діяльності, погане ставлення до праці, несприятливі погодні умови, тобто те, що сповільнює підвищення продуктивності праці, і в свою чергу впливає на економічне зростання в цілому.

Для того щоб виміряти економічне зростання використовуються такі показники:

1. збільшення реального ВВП або ЧНП або НД в абсолютних вимірах за деякий період часу;
2. збільшення реального ВВП або ЧНП або НД на душу населення;
3. збільшення за деякий період часу реального ВВП або ЧНП або НД в розрахунку на одного зайнятого;
4. виробництво основних видів продукції на душу населення (рівень розвитку окремих галузей);
5. рівень та якість життя населення.

Економічне зростання вимірюється за річними темпами зросту за формулою:

$$T = \frac{Y_1}{Y_0} \times 100\%$$

де Y_1 та Y_0 – відповідно реальний ВВП (ЧВП або НД) у поточному та базисному році. [12, ст.123].

А для того, щоб розрахувати за річними темпами приросту, потрібно використовувати ту саму формулу, але відняти від неї 100%. Різницею між цими двома показниками є те, що темп зростання показує скільки відсотків становить

один показник від іншого, а темп приросту – на скільки відсотків один відрізняється від іншого.

Головним показником є ВВП на душу населення. За цим показником країни поділяють на розвинуті і країни, що розвиваються. Показники ефективності функціонування національної економіки показують саме результат використання основних факторів виробництва.

Серед великої кількості цього типу показників найважливішими є:

1. Продуктивність праці. Він обчислюється як відношення ВВП до чисельності зайнятих. Він характеризує ефективність використання слова «праця»
2. Капіталовіддача, як відношення ВВП до вартості основних виробничих фондів.
3. Капіталомісткість вимірюється як відношення вартості основних виробничих фондів до ВВП чи НД
4. Матеріаломісткість виробництва як відношення витрат матеріальних ресурсів до ВВП. [12, ст.121].

Якщо говорити про рівень економічного розвитку країни, то його часто судять з виробництва й споживання певних ключових видів продукції, наприклад енергоспоживання на душу населення. Воно лежить в основі всіх видів виробництва на сучасному етапі розвитку суспільства. Цей показник характеризує досягнутий рівень виробництва й можливості подальшого розвитку економіки. Якщо порівнювати розвинені країни і ті, що розвивається, то між ними дуже великий розрив в енергоспоживанні.

Важливими видами промислової продукції на душу населення є виготовлення сільськогосподарської продукції, машинобудування, мінеральних добрив.

Щоб визначити рівень економічного розвитку застосовуються показники: рівень життя населення, як середня тривалість життя, рівень освіти, медичне забезпечення. ПРООН аналізує демографічну ситуацію, розвиток ринку праці, матеріальний добробут, життєві умови, охорону здоров'я та освіту, фінансування

людського розвитку. стан навколишнього середовища і на основі цього визначає індекс людського розвитку. Максимально можливе значення індексу – 1 , мінімальне – 0.

Таким чином, економічне зростання є основним показником розвитку країни, одна з основних макроекономічних цілей, яка досягнеться за умови. якщо буде збільшуватись обсяг випуску продукції, а чисельність населення не зменшуватиметься.

2. Динаміка економічного зростання в національній економіці та країнах світу

За весь час, що існують країни, їх економіка мала несталий характер. Позиції лідера займали то одні, то інші країни.

Загалом зростання економіки в світі відбувалося різними темпами, останнім часом спостерігається покращення цієї ситуації в світі.

Вперше за останні 10 років економіка світу може показати одночасне зростання ВВП в 45 найбільших країн світу. Також спостерігається збільшення темпів економічного зростання порівняно з попереднім роком в 33 з 45 найбільших країн.

Загалом темпи зростання ВВП світу за останні 7 років виглядають наступним чином.

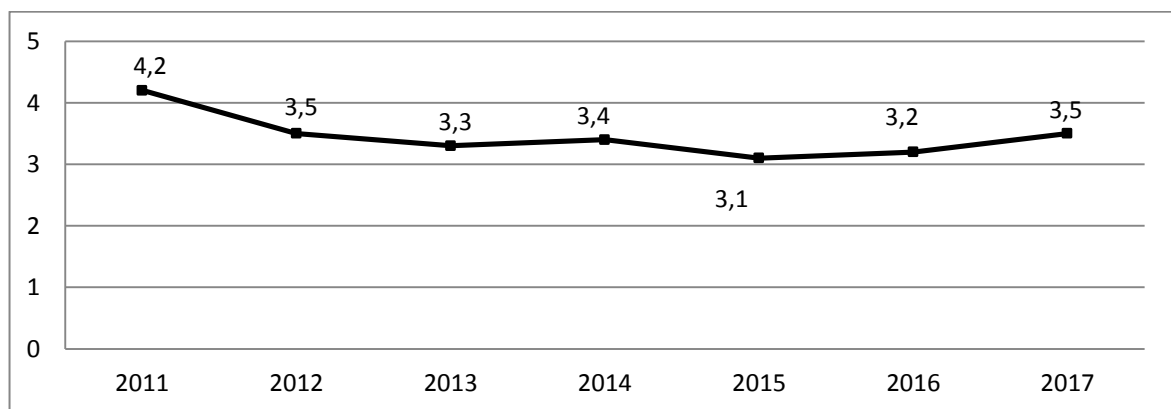

Рис. 1 Динаміка темпів зростання ВВП світу в 2011-2017 рр.

Джерело: автор склав самостійно на основі [2]

Як видно з графіка, найкращий показник був 2011 року. Це був саме той час, коли економіка почала стабілізуватись після світової економічної кризи 2008 року. Але з часом показники трохи впали, особливо в 2015 році.

Раніше прогнозували представники двадцяти найрозвинутіших країн світу високі темпи економічного зростання, проте це так не сталося, темпи виявились слабшими ніж очікувалось. Причинами цього були геополітичні конфлікти, тероризм, міграційні потоки.

Економічне зростання в найбільших країнах світу підтримують низькі ціни на нафту і послаблення грошово-кредитної політики, збільшення обсягів світової торгівлі, активізація інфляційних процесів.

Найбільша частка в ВВП світу припадає таким країнам як США, Японія, Китай, Індія, Франція, Німеччина, Італія. Велику роль в економічному зростанні світу відіграють саме ці країни.

Якщо аналізувати найбільші темпи економічного зростання у 2017 році, то лідерські позиції займають не найбільш розвинуті країни світу, а ті, що розвиваються.

Таблиця 1

Рейтинг країн, з найбільшими темпами економічного зростання у 2017 році

№	Країна	Зростання ВВП, %
1	Ємен	9
2	М'янма	8,6
3	Кот'-д Івуар	8,3
4	Монголія	7,8
5	Лаос	7,6
6	Гана	7,5
7	Індія	7,5
8	Камбоджа	7,2
9	Бутан	6,8
10	Джибуті	6,8

Джерело: The Economist [1]

Як видно з таблиці, найперше місце в рейтингу посідає Ємен. Незважаючи на те, що ця країна виснажена війною, вона має дуже високий показник зростання ВВП. Не набагато відстає М'янма, країна, яка чекає домовленостей між політичною владою. Серед країн які мають найбільші економіки тільки Індія потрапила до списку країн, які мають найвищі темпи економічного зростання в 2017 році. Причиною цього стали проведені нею ринкові реформи.

В Україні протягом останніх років спостерігались різні показники економічного зростання.

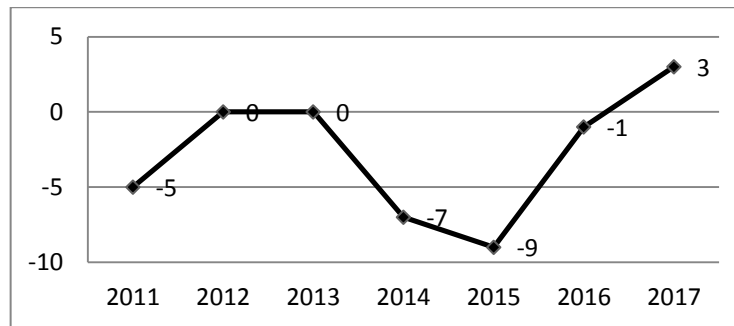

Рис. 2 Динаміка темпів зростання ВВП України в 2011-2017 рр.

Джерело: Державна служба статистики України [5].

Як видно з графіка найгірші показники економічного зростання були в 2014-2015рр. Причиною такого стану була важка політична ситуація в Україні, військові дії на сході, які негативно впливали на національну економіку.

Для аналізу темпу приросту реального ВВП в Україні, розглянемо наступний графік.

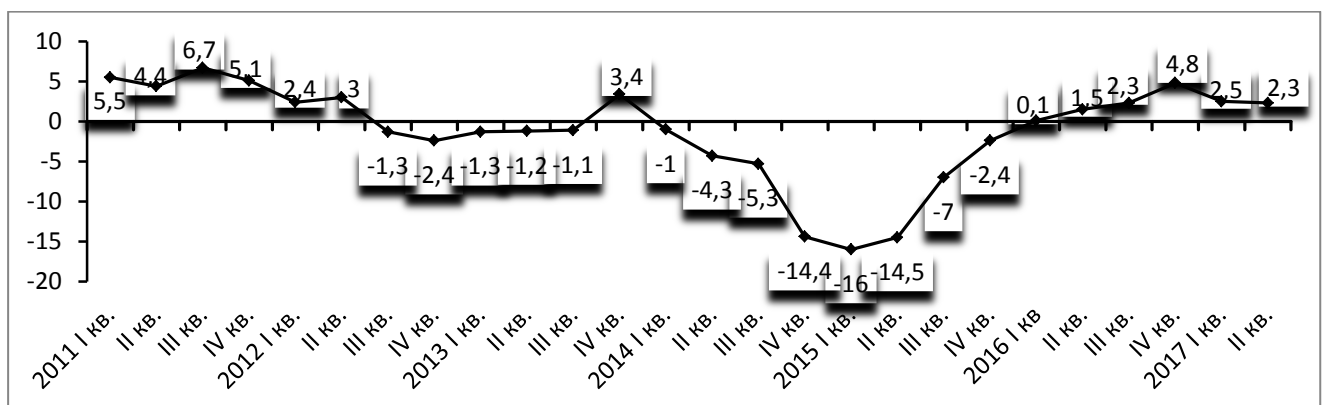

Рис. 3 Зміна реального ВВП (у % до відповідного кварталу попереднього року)

Джерело: Державна служба статистики України [5].

Як видно, з 2011 до 2014 року різниця темпів приросту ВВП була незначною. Починаючи з 2014 до 2015 року відбувався темп зниження реального ВВП аж до -15%. Це дуже поганий показник, який свідчить про різке падіння економіки. Проте вже починаючи з 2015 року вперше після депресивних для України років, вона показала позитивні темпи економічного зростання і вже станом на 2017 рік темпи приросту коливалися від 2 до 3%, в помірному темпі.

Рушійною силою в 2014 та 2015 роках стали реформи, які дали поштовх для стабілізації економіки. Також покращення ситуації відбулось завдяки таким секторам як сільському господарству, промисловості, будівництві, торгівлі.

Ще одним підходом для оцінки економічного зростання є розроблений у рамках ПРООН і передбачає розрахунок індексу людського розвитку за допомогою трьох показників: очікуваної тривалості життя, рівень грамотності населення, рівень життя, оцінений через ВНД на душу населення. Цей підхід є альтернативним, його визнають не всі, але він також має право на існування.

Таблиця 2

ТОП-10 країн за індексом людського розвитку в 2016 році

Місце	Країна	Показник
1	Норвегія	0,949
2	Австралія	0,939
3	Швейцарія	0,939
4	Німеччина	0,926
5	Данія	0,925
6	Сінгапур	0,925
7	Нідерланди	0,924
8	Ірландія	0,923
9	Ісландія	0,921
10	Канада	0,920

Джерело: The World Economic Forum/2016 [2].

З таблиці видно, що найвище місце посідає Норвегія. Ця країна вже не вперше очолює рейтинг. В неї найвищі сукупні показники по рівню освіти в країні, по довго тривалості життя та рівень грамотності. Далі Австралія, Швейцарія, Німеччина, Данія, Сінгапур, Нідерланди, Ірландія, Ісландія, Канада. Всі вони мають високий рівень добробуту.

Україна посідає в рейтингу 84 місце з 188(показник - 0,743), тоді як в 2011-му вона була 76 з 187 країн. Звідси можна зробити висновок, що рівень добробуту падає з кожним роком.

Останні місця в рейтингу посідають африканські країни, з середнім показником – 0,404. Також там спостерігаються найнижчі темпи економічного зростання, оскільки погано розвинені сектори промисловості, малі інвестиції в реальний сектор економіки і ін. [2].

Таким чином, в світі спостерігається середні темпи економічного зростання, які коливаються від 3,1 до 3,5%, які спричинені багатьма факторами, серед яких: військові конфлікти, грошово-монетарна політика, недостатня кількість реформ і інвестицій.

3. Проблеми та напрями стабільного економічного розвитку в Україні

Незважаючи на те, що в Україні було проведено реформи і певні заходи щодо досягнення макроекономічної стабілізації, все ж економіка України перебуває у нестабільному стані з невизначеними перспективами. Головною проблемою є проблема низького потенціалу зростання економіки.

Основними чинниками, які впливають на цю проблему є неефективний державний сектор економіки, велике боргове навантаження, складна демографічна ситуація, скорочення висококваліфікованої робочої сили, відсутність конкуренції у багатьох секторах економіки, корупція, нерівність розподілу доходів. Звичайно, вони несуть негативний вплив на економічне зростання. Проте на даний момент економічна ситуація поступово стабілізується [11, ст. 123].

Економіка України зросла у 2016 році на 2.3%. Це досить непоганий показник для нашої країни. Адже протягом 2012-2015 рр. вона перебувала в вкрай тяжкому стані. І це незначне зростання дає надію, що економіка починає відновлюватися. За рахунок високого врожаю вдалося прискорити економічне зростання в 2016 році.

Як відомо важливою складовою економічного росту є інвестиції в реальний сектор економіки. Вони створюють робочі місця, і цим самим зменшують соціальну напругу і відплив робочої сили за кордон. Реформи, які були проведені у 2014-2015рр. допомогли трохи покращити інвестиційні настрої. Результат не змусив себе довго чекати. Рушійною силою економічного зростання в ті роки були високий врожай, сектори промисловості, торгівлі, будівництва. На даний момент прямі іноземні інвестиції в українську економіку становлять близько 2% ВВП, що є дуже мало для покращення економіки [13].

Корупція поглинає усі сфери економіки і призводить до неефективних рішень. Для боротьби з цим явищем потрібно проводити судові реформи, створення ефективних антикорупційних судів. Але через низку незрозумілих причин цей процес затягується і несе за собою негативні наслідки. Одним з кроків

боротьби з корупцією було запровадження електронного декларування, однак через відсутність закріплення цього кроку іншими, позитивних результатів не принесло.

На даний момент Україна має заборгованість перед МВФ в розмірі 8,4 млрд. дол.[13]. Вона займає третє місце, більші розміри боргу тільки у Португалії та Греції. І зрозуміло, що це може мати негативний вплив на економіку. Проте водночас, якщо позичені кошти вкладати в реальний сектор економіки, то це матиме позитивний вплив..

Ще одним фактором який сповільнює зростання економіки є дефіцит Пенсійного фонду, який у 2016 р. досягнув майже 6% ВВП. [13]. Якщо буде затягування з пенсійною реформою, то найближче покоління пенсіонерів не матиме взагалі пенсій. І ті кошти, які краще вкласти в стимулювання економіки, витрачаються на фінансування дефіциту Пенсійного фонду. Проте можливо після робочого візиту фахівців Фонду, ця проблема зрушить з мертвої точки.

Прогноз зростання економіки залишається помірним. Причиною цього є значні зовнішні та внутрішні виклики. Проте якщо впроваджуватимуться реформи, то це допоможе здійснити вищі темпи зростання в майбутньому [8].

Проте в умовах складного політичного середовища досить складно проводити реформи, які сприяли б високим темпам економічного зростання в Україні. Торгівля з непідконтрольними територіями Донецької області несе негативний вплив на сектор металургії та виробництво електроенергії. Також та обставина, що на сході України було зосереджено значну частину економіки, дає зрозуміти, що великим фактором падіння національної економіки є саме це.

На відновлення національної економіки позитивний вплив матиме підвищення цін на сировинні товари на зовнішньому ринку, за рахунок чого покращиться торгівля. Також потрібно забезпечити зростання доходу внутрішнього ринку.

Ще одними з заходів, які варто здійснити, щоб покращити економічну ситуацію в Україні є створення ефективного ринку сільськогосподарських земель. Це може залучити інвестиції в нашу країну, дати поштовх кредитуванню

підприємств, пов'язаних з виробництвом сільськогосподарської продукції, а також споріднених підприємств транспорту, машинобудування. При запровадженні земельної реформи варто врахувати помилки інших країн і обмежити законодавчо певний негативний вплив зловживань і корупції у цій сфері.

У прогнозі МВФ для України середні темпи зростання реального ВВП в період 2017-2021рр. становитимуть 3,3% на рік. Це не є хорошим показником. Задля порівняння взяти наприклад той же показник для Румунії – 3,7%. Це є більше, ніж в Україні. Тобто виходить, що розрив у доходах на душу населення за п'ять років між Україною та країнами Євросоюзу не скоротиться [13].

Якщо розглядати прискорення зростання на 4% і більше, то це може статися завдяки політично складних реформ, направлених на вирішення структурних проблем. Реформи, напрямлені на підвищення конкурентоспроможності реального сектору разом з реальною девальвацією, яка простежувалась останні декілька повинні сприяти підвищенню експорту, а реформи, напрямлені на створення додаткового фіскального простору, повинні допомогти підвищити державні інвестиції, а реформи у банківському секторі поступово відновлять кредитування. Проте існують значні ризики цього прогнозу [10,ст. 80].

Отже, на даний момент в Україні існує ряд проблем, які не дозволяють економіці зростати швидкими темпами. Це і «тінізація» економіки і невеликі інвестиції в реальний сектор економіки, і корупція і ін. Проте порівняно з минулими роками, в Україні зараз спостерігаються досить непогані темпи економічного зростання, але вони є недостатніми для того, щоб зайняти гідне місце серед європейських країн. Для ефективного розвитку економіки потрібно провести ряд реформ, які б забезпечили якісне економічне зростання, це і пенсійна реформа, і економічні реформи, які сприятимуть підвищенню експорту і державних інвестицій [13].

Висновки

Таким чином, економічне зростання є однією з найважливіших макроекономічних цілей.

Вона має багато позитивних наслідків:

1. збільшення зайнятості в країні;
2. кількісне збільшення виробничого потенціалу (національного багатства);
3. модернізація виробництва;
4. підвищення культурного та освітнього рівня;
5. підвищення добробуту нації;
6. зростання престижу країни в світі та ін.

Але поряд з позитивними наслідками і незначна кількість негативних, таких як: забруднення навколишнього середовища, підвищення ВВП не вирішує проблему бідності, автоматизація виробництва спричиняє безробіття.

Проте, позитивних наслідків набагато більше і тому економічне зростання залишається головною ціллю кожної країни.

На сучасному етапі розвитку суспільства, економічне зростання в розвинених країнах світу відбувається інтенсивним шляхом, тобто на застосуванні передусім досить ефективних методів продуктивних сил та досконалих форм розвитку. В порівнянні з екстенсивним, інтенсивний є кращим, оскільки тут здійснюється менше витрат.

Концепція нової якості економічного зростання в Україні повинна також базуватись на інтенсифікації процесу розвитку економіки. Це можливе при використанні внутрішніх факторів та резервів.

На даний момент в світі темпи зростання економіки є помірними і коливаються від 3 до 4%. На мою думку, це не поганим показником. Проте необхідно все таки створювати умови за яких зростання відбуватиметься кращими темпами. Це стане можливим завдяки таким чинникам:

- створення умов і механізмів, які сприятимуть якісним змінам в структурі економіки;

- розробка могутньої системи фінансування інвестиційної діяльності; створення
- стимулювання використання інноваційних методів.
- сприяння ефективного, конкурентоспроможного та соціально-економічного розвитку;
- боротьба з корупцією;
- створення умов, за яких розвиватиметься людський капітал, а саме: реалізації ефективних національних проектів в таких галузях як охорони здоров'я, освіти і ін.

На мою думку, Україні потрібно також спиратися на всі ці завдання і виконувати них для забезпечення економічного зростання в нашій державі і долати всі негативні наслідки цього явища.

Отже, економічне зростання є найбільшою проблемою і ціллю, яка постає в країнах. Воно дозволяє забезпечити задоволення суспільства в потребах. І дуже важко досягти високого рівня економічного зростання, тому для цього потрібно докласти багато зусиль з усіх сторін, найбільше з боку держави.

Список використаної літератури:

1. The Economist. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://tyzhden.ua/News/182591>
2. The World Economic Forum. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<https://www.weforum.org>
3. ВВП України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://index.minfin.com.ua/index/gdp/>
4. Геєць В. Питання теорії і практики макроекономічної стабілізації в аспекті переходу від економічної кризи до зростання // Вісник Національного банку України. - 2012. - № 9. - с. 10-17.
5. Державна служба статистики України. Офіційний веб-портал. – Режим доступу:
<http://www.ukrstat.gov.ua>
6. Економічний розвиток, економічне зростання і фактори, які стримують економічне зростання України / І. М. Червяков // Інвестиції : практика та досвід. – 2015. – № 6. – С. 99-102.
7. Оголь, Дмитро. Економічне зростання: сутність, якість і стійкість / Дмитро Оголь. - С.67-72.
8. Пирог О. В. Стратегічні перспективи економічного розвитку національної економіки України/ О. В. Пирог // Бізнес інформ. – 2011. - №11. – С.32-34
9. Сацик В. І. Якісне економічне зростання в Україні: сучасний стан і шляхи забезпечення [Електронний ресурс] / В. І. Сацик // Ефективна економіка. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4855>
10. Сімків Л. Економічне зростання як індикатор якості економічних реформ / Л.Є. Сімків // Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Економіка»: зб. наук. пр. /Ред. кол.: Черничко Т. В. (гол. ред.) та ін. – Мукачево: Вид-во «Карпатська вежа», 2015. – Випуск 2(4) Частина 1. – С. 81-85.
11. Сімків Л. Якісне економічне зростання в Україні, його оцінка та шляхи забезпечення / Л. Є. Сімків // Інноваційна економіка. - 2014. - № 2. - С. 21-25

12. Типологія факторів економічного зростання : теоретико-методологічний аспект / А.С. Магдич // Європейський вектор економічного розвитку. – 2015. - № 2 (19). - . С. 119- 130. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://duan.edu.ua/uploads/vidavnistvo-15-16/14502.pdf>
13. Україна: Економічний огляд, квітень 2017. [Електронний ресурс].– Режим доступу:<http://www.worldbank.org/uk/country/ukraine/publication/economic-update-spring-2017>